

ЕМОЦІЙНИЙ СТАН ОСОБИСТОСТІ ТА ПРОСОДИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ МОВЛЕННЯ

ДИНАМІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ АНГЛІЙСЬКОГО МОВЛЕННЯ СЛОВАКІВ-БІЛІНГВІВ

Девіцька А.І.

*Київський національний лінгвістичний університет
antoninadevitska@gmail.com*

The article discusses the dynamic features of Slovak/English bilinguals' interfered English speech, obtained during acoustic analysis. At the same time, basic parameters of the interfered phonetic system of Slovak bilinguals' English speech on suprasegmental level were allocated and codified. The peculiarities of intonation in Slovak bilinguals' English were found, namely pitch and intensity variations.

Key words: *acoustic analysis, bilingualism, phonetic interference, intensity, intonation, native speaker's speech, interfered speech.*

Адекватне вираження, сприйняття та передача смислу й прагматичної ціленастанови висловлення вважаються головною умовою для досягнення мети під час міжкультурної комунікації [2, с. 17]. Правильне інтонаційне оформлення висловлення у кореляції з належним емоційно-смісловим навантаженням має важливе функціональне значення – доповнює та інтенсифікує смислові центри твору, підсилює його ритмічність, надає йому особливого експресивного забарвлення та сприяє зростанню рівня його емоційно-прагматичного потенціалу [1, с. 24; 3, с. 58].

Динамічні риси висловлень в англійському мовленні словаків-білінгвів передаються на акустичному рівні інтенсивністю звукового сигналу, що аудитивно сприймається як гучність. Під час акустичного аналізу динамічних ознак англійського мовлення словаків-білінгвів було проаналізовано такі показники, як локалізація максимуму інтенсивності всередині синтагми, а також варіювання діапазону інтенсивності.

Результати акустичного аналізу динамічних показників еталонного та інтерферованого мовлення засвідчують, що інтенсивність досягає максимальних значень, переважно, у першій та другій синтагмі. Окрім того, аналіз локалізації максимуму та діапазону інтенсивності (табл. 1) в еталонних й інтерферованих висловленнях підтвердив, що в усіх досліджуваних групах висловлень домінує локалізація максимуму інтенсивності на ядерному складоносії. Так, в еталонних реалізаціях цей показник складає 67,00 %, тоді як у реалізаціях з низьким, середнім та

високим рівнями інтерференції – 53,5%, 47,5% та 40,0% відповідно. Локалізація максимуму інтенсивності на такті у висловленнях з *високим*, *середнім* та *низьким* рівнями інтерференції майже однакова і варіюється у межах 25,5%-26%. Висловлення з *високим* рівнем фонетичної інтерференції характеризуються локалізацією максимуму інтенсивності на інших наголошених складах, тоді, як у еталонних реалізаціях цей показник складає 0%.

У межах аналізу *діапазону інтенсивності інтоногруп* різних ступенів фонетичної інтерференції, було з'ясовано, що діапазон варіює від розширеного до звуженого. При цьому середній діапазон присутній у більшій мірі в *еталонних висловленнях* у кількості 30% та у висловленнях з *низьким* ступенем вияву просодичної інтерференції (37,5%). Окрім того, висловлення, реалізовані дикторами із *середнім* ступенем вияву фонетичної інтерференції, характеризуються найвищим показником звуженого тонального діапазону інтоногруп – 41,7%. Висловленням з високим ступенем фонетичної інтерференції властивий вузький діапазон інтенсивності (29,3%). Уживання розширеного діапазону інтенсивності характерне для високого (24,9%), середнього (22,8%) й низького (21,1%) рівнів інтерференції.

Таблиця 1

*Локалізація максимуму і діапазон інтенсивності
англійських еталонних та інтерферованих висловлень (%)*

Ступінь інтерфе- ренції вислов- лень	Локалізація максимуму і діапазон інтенсивності								
	локалізація				діапазон				
	перед- такт	такт	ядро	інший наголо- шений склад	широкий	розшире- ний	середній	звуже- ний	вузький
високий	24,5	26,0	40,0	9,50	1,00	24,9	16,8	28,0	29,3
середній	22,0	24,5	47,5	6,00	2,0	22,8	21,5	41,7	12,0
низький	19,0	25,5	53,5	2,00	3,5	21,1	37,5	12,0	25,9
еталонні	12,5	20,5	67,00	0,00	7,0	12,0	30,0	29,1	22,2

Наведемо деякі приклади аналізу інтенсивності в інтоногрупах еталонних та інтерферованих висловлень.

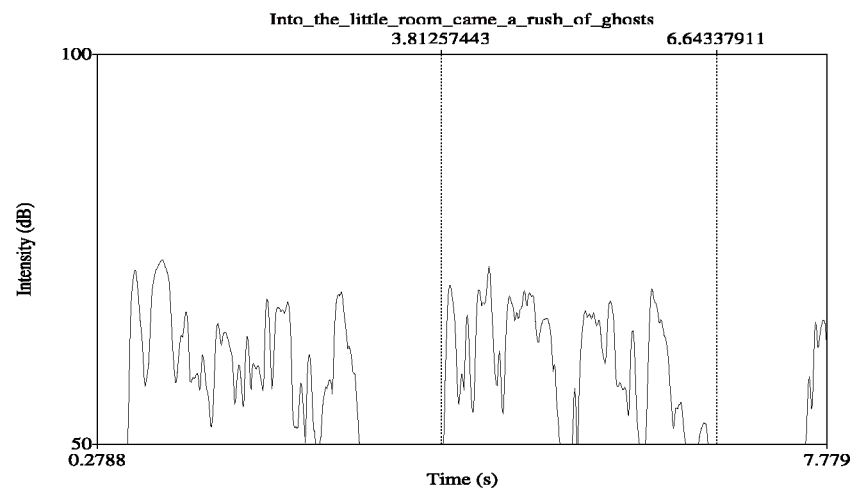

Рис. 1. Реалізація інтенсивності в інтонаційній групі *Into the little room came a rush of ghosts* (емалонне мовлення)

Як видно з рис. 1, інтоногрупа *Into the little room came a rush of ghosts* вимовляється гучністю в межах 19-72 дБ. Максимум інтенсивності припадає на слово *little*, яке вимовляється у межах 40-83 дБ. Такі показники у поєднанні з розширеним діапазоном свідчать про бажання мовця акцентувати увагу на цьому слові й передати атмосферу емоційної напруги, що панує у тісній кімнаті. Щодо варіювання гучності на решті слів інтоногрупи, то вона є рівномірною, сприймається як помірна і коливається у межах 19-72 дБ, що є характерним для просодичного оформлення художніх текстів.

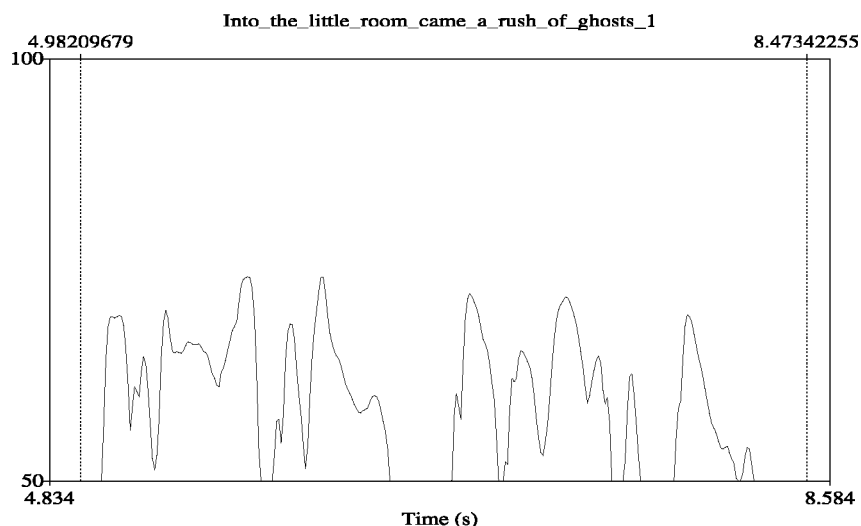

Рис. 2. Реалізація інтенсивності в інтонаційній групі *Into the little room came a rush of ghosts* (низький рівень інтерференції)

Висловлення (рис. 2) *Into the little room came a rush of ghosts*, актуалізоване мовцем з *низьким* рівнем інтерференції, має деякі збіги та

розбіжності з еталонним мовленням в реалізації інтенсивності цієї інтоногрупи. Наприклад, гучність цієї інтоногрупи коливається в межах 25–74 дБ, що є максимально наближеним до еталону і сприймається як помірна. Однак, наголошеність інших слів у ритмогрупі вказує на наявність інтерферентних ознак у мовленні білінгва.

Наступний приклад на рис. 3 представляє інтоногрупу висловлення, актуалізованого мовцем з *середнім* рівнем інтерференції, її інтенсивність коливається в діапазоні від 24 до 77 дБ. Такі показники інтенсивності є характерними для просодичного оформлення художніх текстів. Максимум інтенсивності в інтоногрупі припадає на дієслово *came* і виголошується в межах 77 дБ. За допомогою підвищення гучності на зазначеному слові, мовець виділяє його серед інших слів, тоді, як решта слів в інтоногрупі мають рівномірний розподіл інтенсивності. Загальна підвищена гучність висловлення свідчить про бажання мовця передати його певну стурбованість й зацікавлення щодо ситуації, яка відбувається.

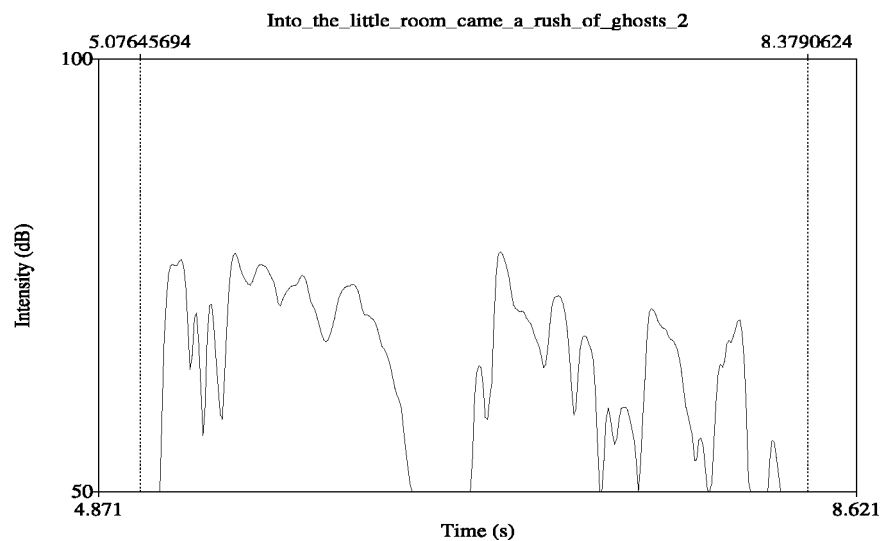

Рис. 3. Реалізація інтенсивності в інтонаційній групі *Into the little room came a rush of ghosts* (середній рівень інтерференції)

Висловлення *Into the little room came a rush of ghosts*, актуалізоване мовцем з *високим* рівнем інтерференції має деякі збіги та розбіжності з еталонним мовленням в реалізації інтенсивності цієї інтоногрупи. Наприклад, гучність цієї інтоногрупи коливається в межах 25–74 дБ, що є максимально наближеним до еталону. Високий тональний рівень початку інтоногрупи, широкий діапазон та підвищена гучність надають висловленню більш емоційного насичення, сприяють розумінню тексту та передачі прагматичного потенціалу.

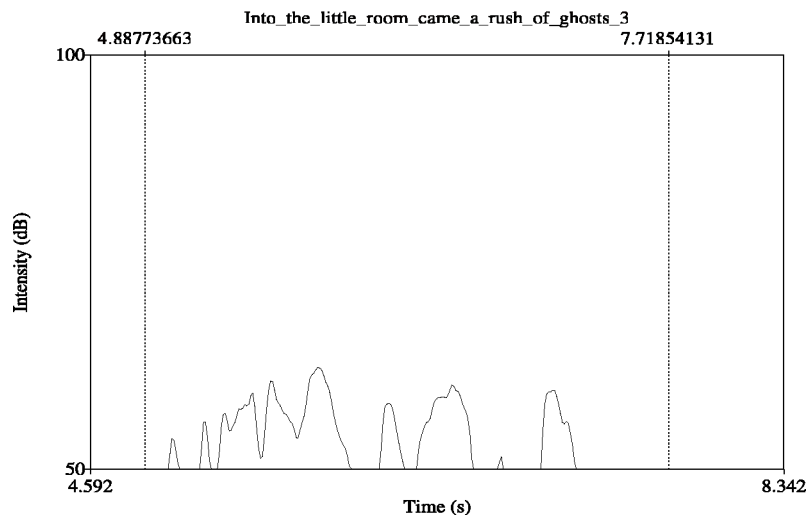

Рис. 4. Реалізація інтенсивності в інтонаційній групі *Into the little room came a rush of ghosts* (високий рівень інтерференції)

Висловленню *Into the little room came a rush of ghosts*, актуалізованому мовцем з *низьким* рівнем інтерференції властиве використання зниженої гучності та вузького діапазону інтенсивності у межах 48–62 дБ, а також невпевненість диктора у вимовлянні певних слів та комплексів. Таке порушення єдності між інтонаційним оформленням і семантичною структурою висловлення у більшій мірі перешкоджає його сприйняттю і, відповідно, коректній передачі прагматичного потенціалу.

Таким чином, найтипівіші ознаки інтерферованої фонетичної системи англійського мовлення словаків-білінгвів включають некоректне інтонаційне оформлення, що має безпосередній вплив на передачу прагматичної ціленастанови, головного смислу висловлення, його розуміння й сприйняття. Відсутність варіювання наголосу у словацькій мові спричинює певну ритмічність в інтонаційному оформленні англійського інтерферованого мовлення словаків-білінгвів, що є відмінною від еталонного мовлення.

Література

1. Валігура О. Фонетична інтерференція в англійському мовленні українських білінгвів: [монографія] / О. Р. Валігура. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. – 288 с.
2. Калита А. А. Актуалізація емоційно-прагматичного потенціалу висловлення: [монографія] / Алла Андріївна Калита. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2007. – 318 с.
3. Тараненко Л. І. Актуалізація англійських прозових фольклорних текстів малої форми: [монографія] / Лариса Тараненко; Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін.-т». – К. : Кафедра, 2014. – 287 с.